

Post-hbo-opleiding niet-aangeboren hersenletsel

Handvatten voor zorg en omgang met complexe cliëntengroep

WZH Nieuw Berkendael in Den Haag constateerde dat verpleegkundigen die van de hbo-v komen meestal niet voldoende bagage hebben om te werken met cliënten met niet-aangeboren hersenletsel. En dat er nog geen opleiding bestaat om dat tekort aan te vullen. Daarom nam de zorginstelling zelf het initiatief. Samen met opleiders AXON en ITON ontwikkelde Nieuw Berkendael een post-hbo-opleiding. In januari 2021 gaat de eerste opleiding van start.

Jolanda Smits is locatiemanager van WZH Nieuw Berkendael. “Werken met cliënten met niet-aangeboren hersenletsel vraagt een brede kennis over diverse technische en klinische handelingen en ook gedragsproblematiek”, legt zij uit. “Het ene moment breng je een katheter aan of ben je bezig met sondevoeding, het andere moment heb je te maken met een cliënt met moeilijk te begrijpen gedrag en weer later praat je met getraumatiseerde familieleden voor wie het leven ook op zijn kop staat. Daarnaast zijn geen twee cliënten gelijk. Dat betekent dat iedere cliënt een eigen, specifieke benadering nodig heeft. Een belangrijk onderdeel van het werk van de verpleegkundige is dan ook het opstellen van een ondersteuningsplan en een omgangsadvies, meestal in samenspraak met de psycholoog”.

Kennistekorten

Monique Noest, teamleider bij WZH, schreef samen met een hbo-verpleegkundige en de praktijkopleider een competentieprofiel voor de ideale NAH-verpleegkundige. “Vooral als het gaat om wonen voor mensen met NAH zie je dat er kennistekorten zijn, aldus Noest. Mensen zijn vaak jong en verblijven jaren in een instelling. Medewerkers leren in de praktijk natuurlijk veel bij, maar we voelden behoefte aan een gestructureerde aanvullende opleiding. Die vraag komt ook van de verpleegkundigen zelf.”

WZH Nieuw Berkendael heeft veel ervaring met opleiden. De instelling werkt veel samen met de Leidse Hogeschool en ROC Mondriaan en heeft vijftig opleidingsplaatsen. Voor de nieuw op te zetten opleiding zocht Nieuw Berkendael contact met Leo Brederveld van AXON leertrajecten. AXON en collega-opleider Stichting ITON zijn gespecialiseerd in opleidingen gericht op de gevolgproblemen van NAH. “Onze opleidingen zijn op mbo- en hbo-niveau”, verteld Brederveld. “Stichting ITON zit op hbo+-niveau en is meer gericht op neuropsychologisch en wetenschappelijk. We vullen elkaar goed aan en werkten al regelmatig samen.”

Twintig lesdagen

Samen met teamleider Noest bedacht Brederveld hoe de post-hbo-opleiding eruit zou kunnen zien. Het programma duurt een jaar en bestaat uit twintig lesdagen, elke twee weken een dag. De opleiding telt vijf modules waarin alle aspecten van niet-aangeboren hersenletsel aan bod komen:

1. Neurowetenschappelijke achtergronden
2. Veranderingen van cognitie en gedrag
3. Interventies en neurorevalidatie
4. Patiëntgerichte behandeling
5. De patiënt en zijn omgeving

De opleiding is bedoeld voor verpleegkundigen die al minimaal drie maanden werken met cliënten met niet-aangeboren hersenletsel. “Het is de bedoeling om het geleerde direct toe te passen in hun eigen werkomgeving”, zegt Brederveld. “Zo koppelen we de theorie aan de praktijk en kunnen mensen zelf ervaren of het werkt. Na afronding van de cursus kan de verpleegkundige de regie nemen in het

opstellen en uitvoeren van een passend zorgplan, waarin rekening wordt gehouden met alle gevolgen van het hersenletsel.”

Een stage van tien dagen kan onderdeel uitmaken van de opleiding. WZH Nieuw Berkendael stelt hiervoor plaatsen beschikbaar (bewoners met NAH, revalidatie of thuiszorg). “Een stage helpt om je blik te verbreden”, licht Smits toe. “Het is een kans om te ‘gluren bij de burens’ en indrukken op te doen”.

Erkend diploma

De opleiders hebben een accreditatie voor de opleiding aangevraagd. Als die accreditatie er is, dan ontvangen deelnemers na afronding van de opleiding en het maken van de praktijkopdrachten een erkend diploma. De wens van WZH Nieuw Berkendael is om ook het competentieprofiel voor NAH verpleegkundige erkend te krijgen, zodat niet-aangeboren hersenletsel erkend wordt als apart expertisegebied. “Nu kan iedereen zich NAH-verpleegkundige noemen. Dat klopt eigenlijk niet”, vindt Brederveld.

WZH wil met de opleiding de kwaliteit van de eigen medewerkers verbeteren maar ook bijdragen aan betere NAH-zorg in het algemeen. WZH Nieuw Berkendael is nauw betrokken bij de ontwikkeling van Wlz-Expertisecentra voor mensen met een langdurige bewustzijnsstoornis en mensen met NAH in combinatie met ernstige gedragsproblematiek (NAH+). Daarnaast maakt WZH Nieuw Berkendael deel uit van het expertisenetwerk EENnacom (Expertisenetwerk Ernstig Niet-aangeboren hersenletsel na coma). Het hoofddoel van dit netwerk is het verbeteren van de zorg voor mensen met ernstig niet-aangeboren hersenletsel.

“Er komt landelijk steeds meer aandacht voor niet-aangeboren hersenletsel als aandoening”, zegt locatiemanager Smits. “Er is ook meer onderzoek en kennis. Het ontbreekt echter nog aan de expertise in behandeling en begeleiding. Wij krijgen revalidanten uit het hele land. Als die naar huis kunnen, is de zorg thuis vaak een knelpunt. Met deze opleiding willen we ook de expertise bij andere organisaties stimuleren. Nu wordt de opleiding nog alleen in Den Haag gegeven, maar misschien kan het straks ook op andere locaties.”

Met de opleiding krijgen verpleegkundigen die willen werken met NAH-patiënten een betere basis. “De arbeidsmarkt is krap, maar het is een prachtig vak”, aldus teamleider Noest. “Je bent bezig met veel aspecten van de verpleegkunde, en van de cliënt en diens familie. Dat maakt het mooi. Veel van onze medewerkers hebben daar bewust voor gekozen. Maar van hen komt ook de vraag naar extra handvatten, omdat de reguliere opleiding niet goed aansluit. Die krijgen ze met deze opleiding.”

Meer informatie:

<https://www.wzh.nl/woonzorgcentra/den-haag/wzh-nieuw-berkendael>

<https://axonleertrajecten.nl/onderwijsaanbod-nah/basiccursussen/opleiding-gespecialiseerde-verpleegkundige-nah/>

De hieronder geschetste kaders zijn aanvullend op de tekst en geschreven om de lezer houvast te bieden.

[kader]

Praktische informatie

Duur 20 dagen

Vorbereiding +/- 2 uur per lesdag

Aantal deelnemers 15

De opleiding start in januari 2021.

Kosten per deelnemer: € 3.600,- excl. literatuur

Mogelijk kan uw organisatie een beroep doen op sectorgelden, waardoor de kosten tot 50% gereduceerd kunnen worden.

[einde kader]

[kader]

Over WZH Nieuw Berkendael

WZH Nieuw Berkendael is gespecialiseerd in de zorg voor en begeleiding van mensen met niet-aangeboren hersenletsel, neurologische aandoeningen en bewustzijnsstoornissen na coma. De meeste cliënten van Nieuw Berkendael zijn tussen 18 tot 65 jaar oud. WZH Nieuw Berkendael heeft 91 plaatsen voor langdurig verblijf en 21 plaatsen voor revalidatie.

WZH Nieuw Berkendael biedt:

- revalidatie bij recent hersenletsel
- revalidatie bij bewustzijnsstoornissen
- wonen voor mensen met NAH
- wonen voor mensen met bewustzijnsstoornissen
- dagactiviteitencentrum
- NAH-poli (ambulante screening, diagnostiek en behandeling)
- NAH-coach (nazorg, ambulante begeleiding)

WZH Nieuw Berkendael is onderdeel van WoonZorgcentra Haaglanden (WZH). WZH heeft veertien woonzorgcentra, thuiszorg en meerdere dagactiviteiten- en ontmoetingscentra in de regio Haaglanden. WZH is gespecialiseerd in (revalidatie)zorg, behandeling en ondersteuning aan ouderen met lichamelijke beperkingen, ouderen met dementie en mensen met niet-aangeboren hersenletsel.

[einde kader]

[kader]

Over niet-aangeboren hersenletsel (NAH)

Niet-aangeboren hersenletsel of NAH is, zoals de naam al zegt, schade aan de hersenen die ontstaat in de loop van het leven. Er zijn twee soorten niet-aangeboren hersenletsel: traumatisch hersenletsel en niet-traumatisch hersenletsel.

Traumatisch hersenletsel ontstaat door een oorzaak buiten het lichaam, zoals een verkeersongeluk, een val of een klap op het hoofd bij een vechtpartij. Niet-traumatisch hersenletsel ontstaat door een proces in het lichaam. Bijvoorbeeld bij een herseninfarct, hersenvliesontsteking, een tumor, vergiftiging door drugs of alcohol of zuurstofgebrek na bijvoorbeeld een hartstilstand of rookvergiftiging.

In 2016 waren er volgens het RIVM 645.900 mensen in Nederland bekend bij de huisarts met een of andere vorm van hersenletsel. Per jaar komen er naar schatting 130.000 patiënten bij met niet-aangeboren hersenletsel, van wie 19.000 jongeren tot 24 jaar. De Hersenstichting verwacht dat het aantal mensen met NAH door Covid-19 zal toenemen.

[einde kader]